

**Tisková zpráva, 3. června 2024**

***Nová studie think-tanku IDEA při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR „Reforma veřejných zakázek s jedinou nabídkou: více konkurence, nižší cena“ hodnotí dopady zákazu přidělování veřejných zakázek s jedinou podanou nabídkou. Jaké byly dopady změny z roku 2012 a proč je neefektivita způsobená nedostatkem konkurence v zakázkách pro český veřejný sektor nadále problém?***

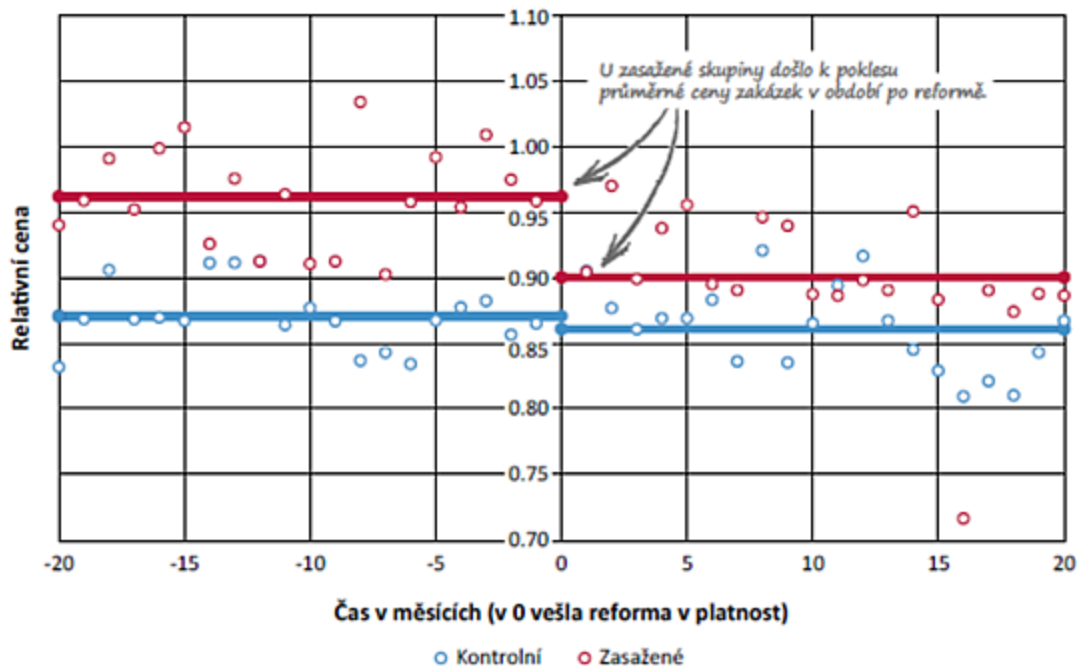
Pravidlo znemožňující zadávání zakázek s jedinou nabídkou vstoupilo v platnost 1. dubna 2012 a v podstatě prosadilo alespoň minimální úroveň soutěže, tj. dva uchazeče v soutěžích v otevřeném řízení. Krátce poté, 1. ledna 2014, však byla změna zrušena a zadávání zakázek s jedinou nabídkou bylo opět povoleno. Tato studie analyzuje dopady tohoto důležitého opatření srovnáním stavu před a po změně.

Přibližně 22,7 % veřejných zakázek v České republice bylo ve sledovaném období (2010 až 2013) zadáno na základě jediné nabídky. To znamená, že zakázky představující 3,2 % českého HDP byly ‘soutěženy’ bez soutěže. Dle studie Evropského účetního dvora z prosince 2023 je v posledním desetiletí podíl zakázek s jedinou nabídkou na vzestupu v České republice i celé Evropské Unii. Dostatečná konkurence mezi dodavateli je přitom nutnou podmínkou nákladové efektivity.

Výsledky podrobné analýzy ukazují, že zákaz výběrových řízení s jediným uchazečem v průměru vedl k cenám zakázek nižším o 6 % z odhadovaných nákladů na veřejnou zakázku.

„Obdobní dodavatelé dodávají obdobný typ veřejných zakázek obdobným zadavatelům za ceny nižší v průměru o 6 % odhadovaných nákladů. Celkové úspory vyvolané zákazem soutěže s jedinou nabídkou se rovnají přibližně 1,3 % hodnoty trhu veřejných zakázek v České republice,“ upřesňuje dopady reformy autor studie Vítězslav Titl.

**Obrázek 1: Průměrné relativní ceny zasažených veřejných zakázek a kontrolních zakázek před a po reformě**



Za poklesem vysoutěžených cen stojí změna v chování zadavatelů, kteří začali poskytovat výrazně podrobnější zadání veřejných zakázek a prodloužili lhůty, v nichž mohou firmy své nabídky podávat. Také se zdá, že si zavedené firmy uvědomily zvýšení konkurence a potřebu podávat konkurenceschopnější (tedy levnější) nabídky.

Zajímavé je další zjištění analýzy, že pokles vysoutěžených cen se neprojevil u veřejných zakázek zadávaných firmám přispívajícím politickým stranám, firmám s osobními vazbami na politické strany a firmám s nejasnou vlastnickou strukturou.

Závěry studie potvrzují, že zákonná povinnost minimálně dvou nabídek do výběrového řízení na veřejné zakázky vede k nezanedbatelným úsporám nákladů, a to i v případě velmi standardizovaného zboží. Hlavními důvody jsou zřejmě podrobnější popis zakázek a delší časový prostor pro firmy na přípravu nabídky, což podporuje konkurenci. Za zmínku stojí, že nová finská vláda má zavedení obdobné reformy, která v České republice platila od dubna 2012 a v 2014 byla zrušena, ve svém programu. V současné době se pracuje na její implementaci do finského právního řádu.

Studie je dostupná na <https://idea.cerge-ei.cz/>. Vznikla s podporou Akademie věd ČR v rámci programu [Strategie AV21 Společnost v pohybu](#). Celý text k dispozici [zde](#).

Kontakt na autora studie:

Vítězslav Titl, [v.titl@uu.nl](mailto:v.titl@uu.nl), +31 628 168 945

Administrativní kontakt pro média:

Eva Peňázová, [eva.penazova@cerge-ei.cz](mailto:eva.penazova@cerge-ei.cz), 602 698 440

IDEA při CERGE-EI, Politických vězňů 7, Praha 1, [idea@cerge-ei.cz](mailto:idea@cerge-ei.cz)

**Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)** při Národohospodářském ústavu AV ČR, v. v. i. je nezávislý akademický think-tank zaměřující se na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii. IDEA je projektem Národohospodářského ústavu Akademie věd České republiky, který spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (CERGE) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI.

